

ІНДИВІДУАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА БЕСІДА ЯК МОДЕЛЬ ДІАЛОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Підготувала роботу
Студентка 31-Ш групи
Красноармійського педучилища
Шаповалова Анна Ігорівна

Індивідуальна педагогічна бесіда
— це взаємодія вчителя з учнем,
батьками, колегами, спрямована на
взаєморозуміння, пошук шляхів
співробітництва для стимулювання
розвитку учня.

Педагогічна бесіда може хибувати на типові технологічні прорахунки, що зводить нанівець зусилля педагога. Це відбувається тоді, коли в індивідуальному спілкуванні вчителя з учнями, батьками, висловлюються, хоч і справедливо, претензії, а також побажання вчителя, але вони не сприймаються, через те що характер розмови — монологічний, активність — однобічна. Якщо педагог вдається до залякувань, то він найчастіше створює напруженість у стосунках, викликає недоброзичливе ставлення до себе і до школи. Такі бесіди можуть формувати пристосуванця, який добре усвідомлює, що формальне визнання принаймні забезпечить йому відносно спокійне життя. Подібні бесіди слушно називають нотаціями.

Як організувати бесіду, щоб вона стала кроком до позитивних зрушень у навчанні й поведінці школяра, у стосунках із батьками й колегами? Які техніки спілкування слід використовувати? Яке надзавдання мати на меті, розмовляючи з учнем?

Учитель насамперед мусить усвідомити: гуманізація освіти потребує зміни установки педагога у спілкуванні. Головне — не контролювати й оцінювати учнів, а допомагати їм вирішувати проблеми. Надання допомоги в становленні особистості передбачає створення ситуацій діалогу. Щоб стати для вихованця помічником в усвідомленні сутності його поведінки і спрямувати до вибору продуктивного рішення, вчитель має обрати замість монологічної форми звернення («Ти учень і повинен...») — діалогічну («Давай замислимося, чому...»), «Я хочу допомогти»). Саме така установка вчителя на допомогу буде позитивно прийнята учнем, вона активізує його власні зусилля на пошук правильних рішень.

За яких умов бесіда виконує функції розвивальної допомоги? Це відбувається тоді, коли вчитель дає поради, що «запрошені» співрозмовником. Коли сама порада вчителя розвивальна, оскільки, вказуючи на шляхи виходу із ситуації, збуджує до самостійних дій. Коли педагог демонструє прийняття особистості іншого, виявляє зацікавленість у долі співрозмовника. Коли вимогливість учителя постає як розвивальна вимогливість, бо це не диктат, не придушення ініціативи іншого, а орієнтація на вільний вибір власної позиції.

Структура бесіди

Етап бесіди	Завдання етапу	Доцільні техніки спілкування
Моделювання	Усвідомлення проблеми; постановка мети; розроблення змісту	Децентрація
Початок	Орієнтація в умовах; встановлення психологічного контакту; привернення уваги співрозмовника	Дешифрування невербальної комунікації; методика контактної взаємодії (стадії накопичення згоди, пошуку спільних інтересів)
Головна частина	Аналіз проблеми; пошук варіантів вирішення	Нерефлексивне слухання; рефлексивне слухання; емпатійне слухання; «Я-висловлювання»; методика контактної взаємодії (III – V стадії)
Завершення	Прийняття рішення; розподіл відповідальності	Методика контактної взаємодії (VI стадія)

**Розробляючи зміст самої розмови,
доцільно обміркувати:**

- яка мета і надзавдання бесіди,
- які питання слід поставити, які прийоми впливу використати,
- з чого почати розмову, як досягти контакту

Важливо також визначити місце й час проведення бесіди, а саме:

- де проводити бесіду, щоб звести до мінімуму число контактів з
- іншими, чи, навпаки, — залучити інших до розмови,
- коли проводити бесіду, щоб пом'якшити чи зменшити кількість
- конфліктів,
- як розмістити співрозмовника

Звісно, жодна бесіда не проходить за ідеально розробленою моделлю, проте саме завдяки такій схемі вчитель дістане змогу ефективно спрогнозувати події і це додасть свободи та впевненості у реалізації задуму.